T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/87
KARAR NO : 2024/192
KARAR TR : 06/05/2024

ÖZET:Davalı kuruma bağlı Hakkari ili, Şemdinli ilçesinde bulunan okullarda ücretli öğretmen olarak çalışırken iş akdi feshedilen davacı tarafından, ödenmediğini ileri sürdüğükıdem ve ihbar tazminatının ödenmesi istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. D.
Vekili : Av. Y. O.
Davalı : Milli Eğitim Bakanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin davalı kuruma bağlı Hakkari ili, Şemdinli ilçesinde bulunan okullarda 15/10/2015 - 22/06/2020 tarihleri arasında ücretli öğretmen olarak görev yaptığını, iş akdinin kurumca gerekçe gösterilmeden feshedildiğini ancak hak kazandığı kıdem ve ihbar tazminatının ödenmediğini belirterek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 10 TL kıdem tazminatı, 10 TL ihbar tazminatı olmak üzere toplam 20 TL tazminatın, iş akdinin sona erdiği tarihten itibaren işleyecek en yüksek mevduat faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Şemdinli Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 19/01/2023 tarih ve E.2022/376, K.2023/10 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözüm yerinin idari yargı olduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle, davanın 6100 sayılı HMK'nun 114/1-b ve 115 maddeleri gereği yargı yolunun caiz olmasına ilişkin dava şartı noksanlığı nedeni ile usulden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf talebinde bulunulması üzerine Van Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi 11/05/2023 tarih ve E.2023/910, K.2023/811 sayılı kararı ile, istinaf talebinin esastan reddine kesin olarak karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava; kıdem ve ihbar tazminat talebine ilişkin alacak davasıdır.

Davacının Şemdinli Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı çeşitli okullarda, 15/10/2015 ile 22/06/2020 tarihleri arasında ücreti karşılığında yapılan görevlendirmeler ile çalıştığı, ödenecek ücretinin 657 sayılı Kanun'un 176. maddesine göre belirlendiği anlaşılmaktadır.

657 sayılı Kanun'un 89. maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak hazırlanan esaslarda, ders görevi alacakların taşıması gereken nitelikler, göreve alınma, çalışma koşulları ile yapılacak ödemeler önceden düzenlenmiş, idareye göreve alma ve sonlandırma gibi konularda üstün yetkiler verilmiştir.

Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında varılan neticede, taraflar arasında iş sözleşmesi bulunmadığı, çalışma ilişkisinin idarece yapılan görevlendirmeye dayalı olduğu, göreve alınma, çalışma koşulları ile ödenecek ücretin statü hukuku içinde düzenlendiği anlaşılmaktadır. Bu itibarla taraflar arasındaki ilişki statü hukukuna tabi olup, uyuşmazlığın çözümü iş mahkemelerinin görev alanına girmemektedir. Sosyal Güvenlik Hukuku açısından, primlerin Sosyal Güvenlik Kurumu'na ödenmesi, davacının özel hukuk kapsamında sözleşme ile çalıştığını göstermez.

Ücret, çalışma saati, süreleri ve benzeri bir çok esaslı çalışma koşulunun statü hukuku içinde önceden düzenlendiği ve idareye üstün yetkiler tanındığı çalışma ilişkisinde, başta İş Kanunu olmak üzere özel hukuk hükümlerinin uygulanması ilişkinin niteliğiyle bağdaşmamaktadır. Yargtay 9. H.D'nin 16/06/2020 gün ve 2016/19230 Esas, 2020/6343 Karar sayılı kararı da bu doğrultudadır.

Anılan sebeplerle, uyuşmazlığın çözüm yeri idari yargı olduğu kanaatine varılarak, yargı yolunun caiz olmaması sebebiyle dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine ilişkin aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur..."

3. Şemdinli Asliye Hukuk Mahkemesince dava dosyasının yetkili ve görevli Van İdare Mahkemesine

gönderilmesine karar verildiğinden, davacı vekilinin talebi ile dosya Van İdare Mahkemesinegönderilmiştir.

B. İdari Yargıda

4. Van 2. İdare Mahkemesi 24/11/2023 tarih ve E.2023/3308, K.2023/2893 sayılı kararı ile, 2577 sayılı Kanun'un 3. maddesi uyarınca İdare Mahkemesine hitaplı olarak ve usulüne uygun bir şekilde düzenlenen dilekçe ile dava açılması gerektiği gerekçesiyle 2577 sayılı Kanun'un 3. maddesine uygun bulunmayan dava dilekçesinin aynı Kanun'un 15/1-d maddesi uyarınca reddine karar vermiştir.

5. Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

6. **Van 2. İdare Mahkemesi02/02/2024 tarih ve E.2024/76 sayılı kararı** ile, davacı ile davalı idare arasında bir hizmet ilişkisinin kurulduğu ve davacının talep ettiği kıdem tazminatının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu anlaşıldığından, uyuşmazlığın adli yargı yerinde bakılacağı sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, dosyanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin karar vermesine değin ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından, Hakkari ili, Şemdinli ilçesinde bulunan okullarda ücretli öğretmen olarak görev yapmakta iken Milli Eğitim Bakanlığı'nca iş akdinin feshedildiğinden bahisle, şimdilik kıdem tazminatı için 10,00 TL, ihbar tazminatı için 10,00 TL'nin yasal faiziyle birlikte ödenilmesine karar verilmesi istemiyle Şemdinli Asliye Hukuk Mahkemesinin (İş Mahkemesi sıfatıyla) 2022/376 esasına kayıtlı davanın açıldığı, anılan davada verilen 19/01/2023 tarih ve 2023/10 sayılı görevsizlik kararının Van Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi'nin 11/05/2023 tarih ve E:2023/910, K:2023/811 sayılı kararı ile onanması üzerine 26/06/2023 tarihinde kesinleştiği, akabinde davacının talebiyle dosya aslının Mahkememize gönderildiği anlaşılmaktadır.*
>
> *Davalı idare ile davacı arasında imzalanan sözleşme uyarınca davacının ücretli öğretmen olarak görev yapması, davacının hukuken işçi statüsünde olması, dava konusu uyuşmazlığın İş Kanunu'ndan kaynaklanan kıdem ve ihbar tazminatlarının ödenmesine ilişkin olması nedeniyle İş Mahkemeleri Kanunu uyarınca uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu kanaatine varılmıştır.*
>
> *Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 15/05/2023 tarih ve E:2023/248, K:2023/372 sayılı kararı da aynı yöndedir."*

III. İLGİLİ HUKUK

7. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun *"Uzman ve usta öğreticiler"* başlıklı47. maddesi şöyledir:

> *"(Değişik: 16/6/1983 - 2842/14 md.)*
>
> *Örgün ve yaygın eğitim kurumlarında ve hizmetiçi yetiştirme kurs, seminer ve konferanslarında uzman ve usta öğreticiler de geçici veya sürekli olarak görevlendirilebilir.*
>
> *Öğretim tür ve seviyelerine göre uzman ve usta öğreticilerin seçimlerinde aranacak şartlar, görev ve yetkileri, yönetmeliklerle tespit edilir."*

8. Milli Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine ilişkin Kararın*'Ders ücreti karşılığında görevlendirme'* başlıklı9. maddesi şöyledir:

> *" (1) Öğretmen sayısının yetersiz olması hâlinde;*
>
> *a) Yüksek öğrenimli olmak koşuluyla;*
>
> *1) (Değişik: 24/09/2012 tarihli ve 2012/3773 sayılı BKK) Bu Karar kapsamındaki yönetici ve öğretmenler dışındaki resmi görevliler ile sınıf öğretmenlerine (Ek ibare: 9/1/2023 tarihli ve 6654 sayılı CK) ve Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği kapsamında okul öncesi öğrencilerine destek eğitim odasında verilecek eğitimle sınırlı olmak üzere okul öncesiöğretmenlerine, okul öncesi eğitim, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında haftada 8 saate,*
>
> *2) (Değişik: 13/03/2017 tarihli ve 2017/10010 sayılı BKK) Resmî görevi bulunmayanlar ile emeklilere okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim, özel eğitim ve yaygın eğitim kurumları ile yabancı uyrukluların eğitim gördüğü geçici eğitim merkezlerinde haftada 30 saate, kadar ek ders görevi verilebilir.*
>
> *b) İlgili mevzuatında belirtilen esaslara göre uzman ve usta öğretici olarak nitelendirilenlerden;*
>
> *1) Resmî görevi bulunanlara haftada 10 saate,*
>
> *2) Resmî görevi bulunmayanlara haftada 40 saate, kadar okul öncesi, meslekî ve teknik orta öğretim, özel eğitim ve yaygın eğitim kurumlarında ek ders görevi verilebilir.*
>
> *(2) (Ek fıkra:26/7/2022 tarihli ve 5886 sayılı CK) Bu madde kapsamında ders görevi verilenlerden resmi görevi bulunmayanlara, fiilen okuttukları (Değişik ibare: 10/11/2023 tarihli ve 7769 sayılı CK) her 2 saat ders için 1 saat daha eğitim öğretime destek görevi karşılığında ayrıca ek ders ücreti ödenir. "*

9. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun, 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılan2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu Kanun'a göre sigortalı sayılırlar."

10. 506 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri"* başlıklı mülga 134. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun'un uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür."

11. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanun'un*"Tanımlar"* başlıklı3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Bu Kanunun uygulanmasında;

...

6) Sigortalı: Kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişiyi,

...

ifade eder.

..."

12. 5510 sayılı Kanun'un *"Sigortalı sayılanlar"* başlıklı 4. maddesinin 2. fıkrasının f bendi şöyledir:

"Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen kurslarda usta öğretici olarak çalıştırılanlar, kamu idarelerinde ders ücreti karşılığı görev verilenler ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (C) bendi kapsamında çalıştırılanlar,

...

hakkında da uygulanır..."

13. 5510 sayılı Kanun'un 79. madde ile başlayan 4. kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

14. 5510 sayılı Kanun'un *"Prime esas kazançlar"* başlıklı 80. maddesinin h ve j bentleri şöyledir:

"h) Sigortalıların günlük kazançlarının hesabında esas tutulan gün sayıları, aynı zamanda, bunların prim ödeme gün sayılarını gösterir. Ancak, işveren ve sigortalı arasında kısmî süreli hizmet akdinin yazılı olarak yapılmış olması kaydıyla, ay içerisinde günün bazı saatlerinde çalışan ve çalıştığı saat karşılığında ücret alan sigortalının ay içindeki prim ödeme gün sayısı, ay içindeki toplam çalışma saati süresinin 4857 sayılı İş Kanununa göre belirlenen haftalık çalışma süresine göre hesaplanan günlük çalışma saatine bölünmesi suretiyle bulunur.

Bu şekildeki hesaplamada gün kesirleri bir gün kabul edilir.

j) (Ek: 31/7/2008-5797/1 md.) Milli Eğitim Bakanlığına bağlı her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında ek ders ücreti karşılığında ilgili mevzuatı çerçevesinde uzman ve usta öğretici olarak çalıştırılanların prim ödeme gün sayısı 30 günü aşmamak kaydıyla, bir takvim ayı içerisinde hak kazandıkları brüt ek ders ücreti toplam tutarının, prime esas günlük kazanç alt sınırına bölünmesi sonucu bulunur. Bu şekilde yapılacak hesaplamalarda tam sayıdan sonraki küsuratlar dikkate alınmaz."

15. 5510 sayılı Kanun'un "*Uyuşmazlıkların çözüm yeri*" başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

16. 4857 sayılı İş Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir.

Bu Kanun, 4 üncü Maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

İşyerleri, işverenler, işveren vekilleri ve işçiler, 3 üncü maddedeki bildirim gününe bakılmaksızın bu Kanun hükümleri ile bağlı olurlar."

17. 4857 sayılı Kanun'un 8. maddeyle başlayan "*İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi*" başlıklı İkinci Bölümünde kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlara yer verilmiştir.

18. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun "*İş mahkemelerinin kuruluşu*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir.

(2) İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde iş mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. İhtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır.

(3) İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, bu Kanundaki usul ve esaslara göre bakılır."

19. 7036 sayılı Kanun'un "*Dava şartı olarak arabuluculuk*" başlıklı 3. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1)Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır."

20. 7036 sayılı Kanun'un *"Görev"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar."

21. 7036 sayılı Kanun'un "*Geçiş Hükümleri*" başlıklı geçici 1. maddesi şöyledir:

"(1) Mülga 5521 sayılı Kanun gereğince kurulan iş mahkemeleri, bu Kanun uyarınca kurulmuş iş mahkemeleri olarak kabul edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar, açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam olunur.

(2) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.

(3) Başka mahkemelerin görev alanına girerken bu Kanunla iş mahkemelerinin görev alanına dâhil edilen dava ve işler, iş mahkemelerine devredilmez; kesinleşinceye kadar ilgili mahkemeler tarafından görülmeye devam olunur.

(4) İlk derece mahkemeleri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararlar, karar tarihindeki kanun yoluna ilişkin hükümlere tabidir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

22. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 06/05/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyasının örneği ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

23. Raportör-Hakim Gülay DOĞAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

24. Dava, ücretli öğretmen olarak görev yapmakta iken iş akdi feshedilen davacının,hak ettiği halde ödenmediğini ileri sürdüğü kıdem ve ihbar tazminatının, iş akdinin feshi tarihinden itibaren faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyleaçılmıştır.

25. Ücretli öğretmenler hizmet akdine dayalı olarak genelde ek ders ücreti karşılığında kısmi zamanlı (part-time) olarak çalışan öğretmenlerdir. (Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin 03/05/2013 tarih ve E.2013/7220, K.2013/9151 sayılı kararı)

26. Dosya kapsamındaki bilgilerden davacının, 5510 sayılı Kanunun 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendine tabi

tescil kaydının bulunduğu, dolayısıyla idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen tazminatların İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

27. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Van 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Şemdinli Asliye Hukuk Mahkemesinin (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 19/01/2023 tarih ve E.2022/376, K.2023/10 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B.Van 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Şemdinli Asliye Hukuk Mahkemesinin (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 19/01/2023 tarih ve E.2022/376, K.2023/10 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

06/05/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN